

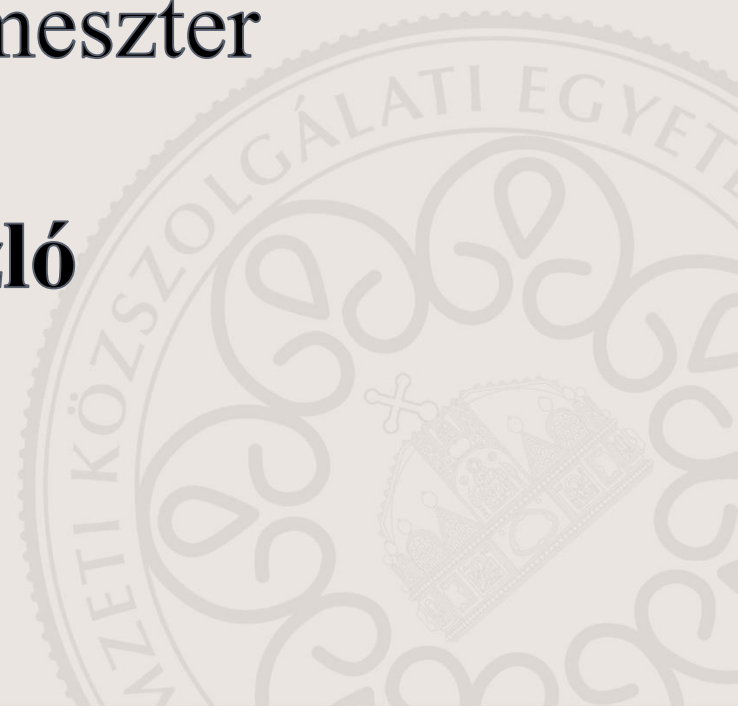

EU közjoga

Antdiszkrimináció

2019/20. őszi szemeszter

Szegedi László
NKE-ÁNTK

UNIÓS ELVEK ÉS ALAPVETŐ ÉRTÉKEK

Jogfejlődés szokásos uniós útja

- Eredetileg megjelenik az **EUB** esetjogában adott alapjog majd elvi jellegű követelmény
- Utóbb átveszik a **másodlagos jogforrások** is
- Majd feltűnik az **elsődleges jogi rendelkezések** közt is

Általános jellemzés

- **Emberi méltóság tiszteletben tartása, szabadság, demokrácia, egyenlőség, jogállamiság, és emberi jogok tiszteletben tartása**
- Gyakorlati érvényesülés:
 - **EuB esetjogában** kidolgozottak és hivatkozhatóak is emiatt
 - **Kereset jogalapja** megsemmisítési eljárásban
 - **Mulasztási per alapja**
 - **Tagállam magatartásának** kifogásolása esetén
 - **Deliktuális felelősség** alapja
- LSz. 2 kapott normatív tartalmat: **egyenlőség és jogbiztonság**
- **Alapjogból lesz ÁLTALÁNOS JOGELV**

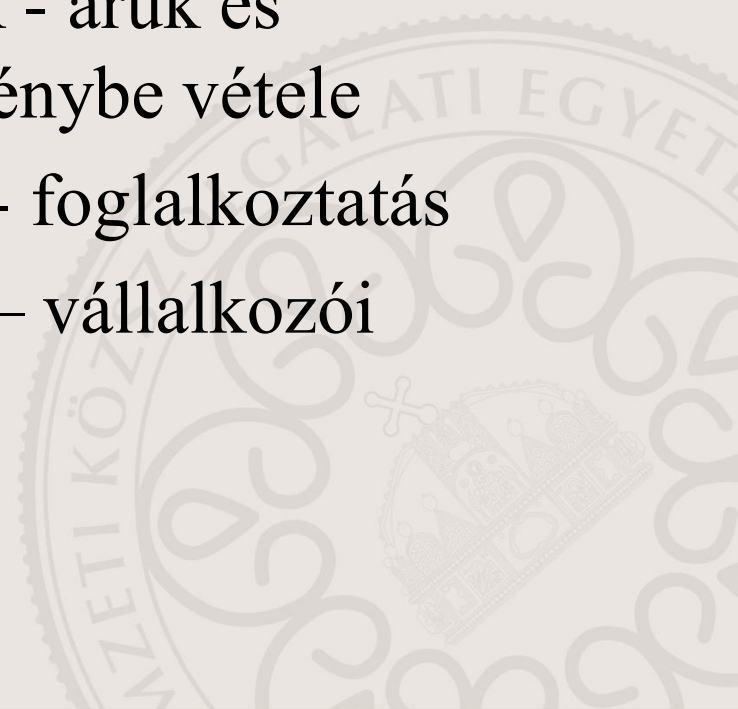
Elv megjelenési helyei Szerződésekben

- AC 21(1) objektív kritériumok Szerz alk. körében
- EUMSZ. 18 cikk állampolgársági alapon Szerz. alk körében – AC 21(2)
- EUMSZ 37(1) állampolgársági alapon árúk beszerzési és értékesítési feltételei
- EUMSZ 40(2) Termelők és fogyasztók közt KAP
- EUMSZ 45(2) állampolgársági alapon munka vállalók

Elv megjelenési helyei másodlagos jogban

- 79/7/EGK ielv. Férfiak és nők – szociális biztonság
- 2000/78/EK ielv. Védett tulajdonságok - foglalkoztatás
- 2004/113/EK ielv. Férfiak és nők - árúk és szolgáltatások értékesítése és igénybe vétele
- 2006/54/EK ielv. Férfiak és nők - foglalkoztatás
- 2010/41/EU ielv. Férfiak és nők – vállalkozói tevékenység

Általános jelentés (egyenlőség és megkülönböztetés tilalma)

- Hasonló helyzetben lévő személyek hasonló képpen való kezelése – kivéve, ha objektív indokok igazolják eltérést
- **Megkülönböztetés alapja:** hasonló helyzetűek eltérő kezelése, eltérő helyzetűek hasonlóképpen való kezelése
- EUB mindkét alapelvet használja – bár egyenlőség alapelve nem feltétlenül azonos egyenlő bánásmód alapjával (utóbbi csak azonos/hasonló kezelésre vonatkozik)

Mi hangsúlyos?

1. Azonos elbánás

- Alapvetően ez hangsúlyos uniós jogban
- Azonos helyzetűek, vagy

2. Speciális megkülönböztetés

- Jogi szabályozás középpontjában az áll, hogy mi lehet megkülönböztetés alapja – **adott okokat a szabályozás kizár: nem, kor, szexuális orientáció....)**

Megkülönböztetés két alapvető formája

1. Közvetlen (nyílt)

- Eltérő elbánás egyértelműen tiltott körülményre alapozva
- Csak német állampolgárok lehetnek német állami iskolákban (gyakornok) oktatók – Lawrie-Blum

2. Közvetett (burkolt)

- **Nem** egyértelműen tiltott körülményre alapozva
- Részmunkaidős munkakörben elsősorban női foglalkoztatottak arányosan kisebb bérrel, de ez objektív módon nem igazolható – Bilka
- Örök probléma – eseti körülményektől való függés

3. Zaklatás – újabb kategória

EUMSz. 18. cikk (1)-(2) bek.

EuB esetjog

- (1) A Szerződések alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, **tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés.**
- (2) Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében az ilyen **megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályokat fogadhat el.**

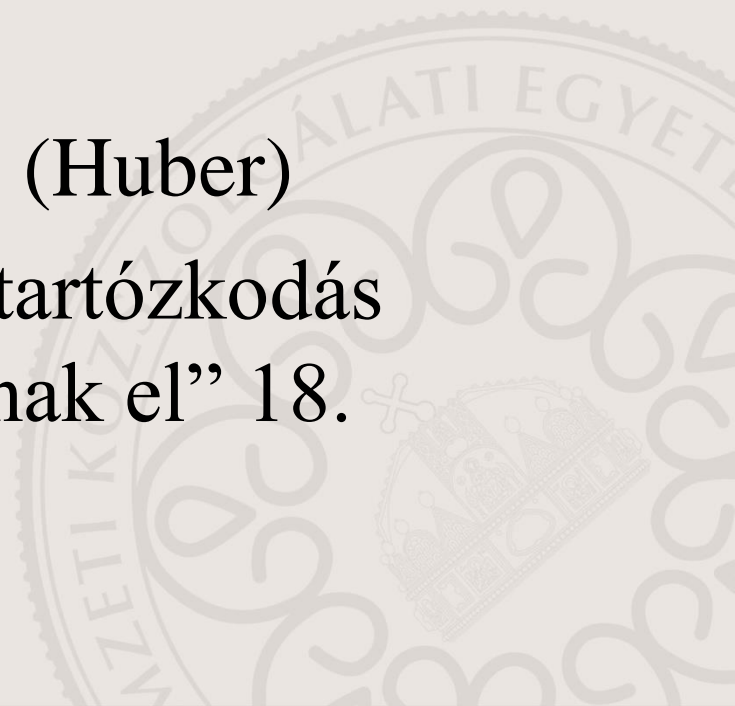

EUMSZ. 18. cikk (1) bek.

(1) – Általános elsődleges jogi tilalom
Szerződések által lefedett **teljes szabályozási
tárgykörben**

- **diákhitelek (Förster)**
- **bűnüldözési adatfeldolgozás (Huber)**

Sok esetben szabad mozgás és tartózkodás
EUMSZ. 21 cikk keresztül „jutnak el” 18.
cikkhez

EUMSZ. 18. cikk (1) bek.

- (1) – De: „különös rendelkezések” sérelme nélkül
 - EUMSZ. 45. (munkavállalók eltérő kezelése), 49. (szociális biztonság intézkedései), 56. (szolgáltatásnyújtás szabadsága), 57., 63. (tőkekorlátozások)
 - 24 cikk (2) bek. 2004/38 irányelv – eltérés szociális juttatásoknál szabad mozgás és tartózkodás alatt

EUMSZ. 18. cikk (1) bek.

„ állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés”

- Legrosszabb megkülönböztetés – nem vizsgálja, hogy közvetett/len
- Utóbbi EuB esetjog fektette le korábban

Közvetlen: Collins, Gryzelczyk

Közvetett megkülönböztetés

EUMSZ. 18. cikk (1) bek.

Közvetett megkülönböztetés

- Szülők osztrák családi támogatásban részsülnek, hogy kedvezményes közösségi közlekedést tanulók igénybe vehessék (Transport Fees)
- Hőlégballonozást biztosító vállalkozási tevékenység végzéséhez bejelentett lakhely/telephely szükséges Ausztriában (Neukirchinger)
- Kedvezményes autópálya igénybevétel csak osztrák bejelentett lakhellyel rendelkezőknek (Gottwald)

EUMSZ. 18. cikk (1) bek.

Abszolút tilalom?

Közvetlen megkülönböztetés:

- **Írott jogi ok** lehet eltérés alapja: - nem igazán egyértelmű és EuB esetjog se foglal egyértelműen állást
 - Wolzenburg-ügy: bűnelkövető objektív ok lehet reintegrációs idő megnyújtása – de reintegrációs uniós rendelkezés ezt megengedte

Közvetett megkülönböztetés:

- Transport Fees, Neukirchinger, Gottwald – ezek esetek lehetővé teszik

EUMSZ. 18. cikk (2) bek.

- (2) Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében az ilyen **megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályokat fogadhat el.**
- Jogalap másodlagos jogi rendelkezések elfogadására
 - Ld. Szabad mozgás és tartózkodás alapvető szabályait lefektető 2004/38 irányelv

Egyéb tételes jogi rendelkezések

1) Uniós aktusok és az elv

- Megházasodik uniós tisztviselő elveszti a „külföldi pótlékát” – másképp vonatkozott férfiakra és nőkre – EuB kimondta, hogy e területen is alkalmazni kell kiterjesztőleg elvet (*Sabatini*) – EGKSZ 119. cikk csak egyenlő díjazás

2) Tagállami aktusok és az elv

- Belga királyi rendelet nők hátrányos megkülönböztetése öregségi nyugdíjkorhatárnál – adott jogviszonyra nem érvényesítette – eredeti tényállás meghatározó ügyben nem volt megkülönböztetés kiiktatását előíró közösségi jogi rendelkezés (*Defrenne III*)

Egyéb tételes jogi rendelkezések Kiterjesztés bármeddig?

3) Mangold-jelenség

Önmagán jelentősen túlnövő ügy volt – életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés, de 2000/78 ielv. átültetési határideje **még nem járt le – olyan általános jogelv, hogy érvényesíteni kell átültetési határidőtől függetlenül is**
DE:

- uniós relevancia megléte kell ügyben
- általános jogelvi státusz nem vezetett ielv. új hatályának elismeréséhez (horizontális)

Hatékony jogvédelem előmozdítását szolgáló eljárási eszközök

- 1) Ilyen szervek létrehozása (speciális közjogi státusz)**
- 2) Jogorvoslati eszközök (pl. egyeztető eljárások)**
- 3) Megtorlás elleni védelem**
- 4) Bizonyítási teher megfordítása**
- 5) Szankció és a sértettnek nyújtandó jóvátétel (von Colson)**

Pozitív megkülönböztetés

- Egyenlőség elvének része – hátrányos helyzetű csoportok elve előnyben részesítése
- Pl. EUMSZ. 157. cikk + kapcsolódó ielv-i rendelkezések
- Más csoportokra is kiterjed: fogyatékkal élők stb.
- MEGENGEDHETŐSÉGE: Kalanke/Marschall/Badeck

Francia köztisztviselők 45. éves felvételi korlátja (kiv. újra nem házasodott özvegy nők) – özvegy férfi pályázó?

ARÁNYOSSÁG – elérni kívánt cél és intézkedés közt – alulreprezentáltak női tisztviselők, újbóli elhelyezkedését biztosítja köztisztviselői karban

+ ne feltétel nélkül/automatikus pozitív elbánás (egyedi mérlegelés maradjon) + utóbbi objektív felt. alapuljon